

AVAKADO VE YERLİ ÇOCUKLAR

Sibel Oğuz

■ Ancak bir bavulu dolduracak kadar zamanınız var, dedi. Ona dört kişilik bir aile olduğumuzu söyledim. İşaret parmağını kaldırarak, “Bir bavul!” dedi. Bu hareketinde yıkılmakta olan bir ulusun tehditkâr bayrağı sallanıyordu. Diritirsem sunulan imkânın geri alınacağını biliyordum. Elime nereden geçtiğini bilmediğim bir silah aldım. İlk defa dokunduğum bu aletin metalik gücü parmaklarımı harekete geçirdi. Tetiği çektim, acımasızca iki kaşının ortasından vurdum. Kan sıçradı, şalımdan dışarı sarkan saçlarımın uçlarına bulaştı. Siyah ve kırmızının benzersiz uyumuyla bir başıma kaldım. “Heey bayan! Daldınız, bu kadar sürenizin olduğunu sanmıyorum.” dedi. Saçlarıma elledim, kan bulaşmamıştı. Ortada bir suç aleti de yoktu. Öldürdüğümü sandığım adam dimdik karşımda bana zamanla ilgili menkıbeler anlatıyordu. Öfke dolu bakışlarımızı birbirimizin üzerinden çektik. Kaçınılmaz bir yolculuk bizi bekliyordu. Çocukların neredeyse bırakmadığım ellerini sımsıkı kavrayarak gettoların yaşam alanları olan mahallemize doğru yürüdük. Evimizin önündeki zeytin ağacı çiçek açmıştı. Bu demek oluyordu ki umut vardı, tükenmemişti. Aylardır girmedığımız evimize koşar adım girdik. Çok kalmayacağız, fazla vaktimiz yok, dedim. Ne duvarlar ne kanepeler ne de kitaplığım. Hiçbiri cevap vermedi. Hâlbuki nesnelerin bir dili olduğunu söylemişlerdi. Ortalıkta bir sürü yalan yanlış bilgiler dolaşıyormuş. Meğer ne çok yanılmışım, çok sonradan anladım. Mutfak masasının üzerinde en son ne zaman kahvaltı yaptığımızı hatırlamadığım, hangi zaman dilimine ait olduğunu kestiremediğim birkaç zeytin çekirdeği, bakır tavanın içinde raf ömrü çoktan geçmiş yumurtaların tepkimeye uğradığı, sarı beyaz renklerin küf yeşiline dönmüş olması bir uygarlığın sonunu getiren işçilikli tablo çalışmasıydı. Duvarın neresine asarsam asayım eğreti duracaktı. Masanın üzerinde yarısı içilmiş çay bardakları alışılmadık bir düzenin içinde çalkalanıp duruyordu. Bütün tercih

hakları elinden alınmış biri olarak bardağın hangi tarafından bakarsam bakayım felsefi bir yaşam seçemiyordum. Bardağın yarısı boştu, kimse bu gerçeği görmezden gelemezdi. Şimdi geçmişimi ve geleceğimin teminatını sığdırmam gereken tek bir bavulla oradan oraya savrulacağım. Adım Hâkim, büyüyünce büyük davaların adamı olacağım. Babam öyle istiyor. O bizim isteklerimizi yerine getirmek için birçok güçlüğe katlanıyor. Ben de onun bu hayalini gerçekleştireceğime dair kendime söz verdim. Babam bizi eve bırakarak resmî evraklar için konsolosluğa gideceğini söyledi. Zaman çok hızlıydı, kimse yetemiyordu Ölümden mi kaçıyorduk yoksa ölüme mi koşuyorduk bilmiyorum. Ellerimi açarak Allah'a bana zaman vermesi için dua ettim. Bu bağışı ancak o yapabiliirdi. Annem içeriden seslenerek az eşya almam gerektiğini hatırlattı. Oyuncaklarımın arasından bana şans getirdiğine inandığım, ilkokula başladığımda babamın aldığı hafriyat kamyonumu, kitaplarımın arasından ise şeker portakalını aldım. Zeze, benim için bir kitaptan çok daha fazlasıydı. Polis arabasını elime alıp yerine bıraktım. Bugün itibarıyla bir anlam ifade etmiyordu. Hem bavula sınırlı sayıda özel eşya koyabilecektik. Bir bavul en fazla bir bavul kadar yük taşıyabiliirdi. Annem aidiyet kavramını çoktan unutmuş, aceleyle çekmeceleri karıştırıyor, mahremiyetimizi ortak bir bavula sığdırıyordu. Her şey tersine dönmüştü, yerleşik hayattan mülteci kampına geçecektik. Bavula uzanan ellerimi tatlı bir kaşıntının etkisiyle alnıma götürdüm. Uzun zamandır banyo yapamıyorduk. Ellerimin yetişebildiği yerleri iştahla kaşıyordum. Kaşındığım yerlerde kırmızımı dikey çizgiler oluşuyordu. Saate baktım, küçük hayallere yetecek kadar zamanım vardı. Kısa bir film çekmeye karar verdim. Annemin -çok değil birkaç hafta önce- masada sohbet esnasında konuşmasını canlandırdım. Bir Güney Kore filminde izlemiştim, içinde kötülüğün olmadığı bir dünyayı en iyi çocuklar yönetebilirmiş. İnandım. Genellikle gerçek olmayan şeylere kolay inanırım. Sürekli dönen bir Dünya'yı idare edebilen birisi filmi hayli yönetebiliirdi. Flaşlar patlamaya hazır, çekimler başlasın. Annem mutfaktan sesleniyor. "Bir dakika içinde herkes sofraya!" Hiçbir bahanenin, buna toklukta dâhil bu otoriter rejimi yıkmaya gücü yok. Aile üyeleri adına alınmış toplu bir kararın sözcüsü olarak tamam, geliyoruz dedim.

Annemin ikiye ayrılmış saçlarının ortasında birbirine orantılı simetrik gemiler kondurarak batı yönüne hareket ettirdim. Rüzgâr benden yanaydı. Masanın çevresinde toplandığımız sürece gemi seferleri durmadan yol alacak, içine koca yaşamlar sığdıracak, annemin iri siyah gözlerinde dünyaya yeni bir pencere açacaktım. Yapabildim mi? Hayır! Çokça umut bağladığım yeteneklerimi bir kenara bırakarak göç felsefesini yazmaya karar verdim. Annem içeriden seslenerek oyalanmaya vaktimizin olmadığını bir kez daha hatırlattı. Hayal dünyamın kapılarını çabucak kapattım. Film bitti, perdeler kapandı. Bize ayrılan sürenin sonuna geldik. Anneme baktım, uzak bir tepeden batmakta olan Güneş'i seyrediyordu. Saçlarına günlerce tarak değmemişti. Bu sıralar evimizde bazı şeylerin kesintiye uğradığını rahatlıkla söyleyebilirim. Birbirine karışmış saçları bir iç savaşın enkazını andırıyordu. Artık annemde

orta yolu bulamıyordu belli ki. Kardeşim Farida olanlara anlam veremiyordu. Elindeki bebeğini annemin uyarısına rağmen bavula koymaya yanaşmadı. O esnada kapı hızlı hızlı vurmaya başladı. Babam gelmişti nihayet. Koşarak kapıyı açtım. Karşımdaki birkaç saat önce annemle iddialaşan polisti. Sesinde sürekli yükselişe geçen bir savaş uçağının uğultusu vardı. Bir sesin ne kadar tehlikeli olabileceğini on dört yaşında öğrendim. Annem, babam gelmeden hiçbir yere gitmeyeceğini söyleyerek direndi. Gözlerindeki tehlikenin ne kadar büyük olduğunu o an fark ettim. Bir anneme bir polise baktım. İkisi de uzlaşmaya yanaşmıyordu. Gün boyu devam eden mücadeleyi karşı taraf kazandı. Çok geçmeden polis aracına bindirildik. Annemin kucağında Farida, onun kucağında mavi gözlü bebeği, yan koltukta ben yanımda geleceğimizi sığdırdığımız bavulla bir sürgünün zincirlerini oluşturuyorduk. Dönüp dönüp evimize bakıyordum. Çatısında dağılmış bir kuş yuvası vardı. Araç hızlandıkça evimizden uzaklaşıyorduk. Son kez baktığımda on dört yılımı geçirdiğim yaşam alanım hiçbir ayrıntısı belli olmayan oyuncak bir evden farksızdı. Bir süre sonra gümrüğe götürüldük. Annem ve ben babamın geleceğini umarak aynı anda arkamıza bakıyor, aynı duayı ediyor, aynı evin çatısı altında geçen zamanın bilinmezliğinde kayboluyorduk. Gümrükteki işlerimiz çok uzun sürdü. Annemin kulağına eğilerek, sanırım gidemeyeceğiz dedim fakat aradığım sevinci onun yüzünde bulamadım. O benim kadar kolay inanan biri değildi. Bizim gibi birçok aile ve çocuk vardı fakat bavul sayısı kişi sayısı ters orantılıydı. Babamla ilgili umutlarımı kaybetmiştim. Resmî giyinen birkaç adam üzerlerinde bekçi yazıyordu- bizi kamyonlara bindirdiler. Davranışları bir eşyaya benzer şekildedeydi fakat kimsenin üzerinde dikkat kırılacak yazmıyordu. Sürü hâlinde beyaz kamyonu bindik. Annem, içinde babamın olduğu dualarını okudu. Ben ve Farida bavulun üzerine oturduk. Bekçilerden birisinin elinde siyah bir torba vardı. İçinden daha evvel görmediğim bir yiyecek türü çıkartarak rastgele fırlattı. İlk girişimimde yakalamak oldukça zordu. Anneme kıvrak elleriyle tuttuğu bu garip şeyi bana uzatarak “avakado” dedi. İsmi de kendisi kadar ilginç olan bu meyveyi yemek için sağlam dişlere sahip olmak gerekiyordu. Dişlerimle önce ufak oyuklar yaparak yol açtım. Daha evvel tatmadığım bu tropikal meyvenin göz alıcı doyuruculuğu bir kamyon dolusu insanın açlık duygularını harekete geçiriyordu. Zahmetli, yorucu uzun ve umutsuz yolculuğun çoğu kadınlardan oluşan kahramanları ile birlikte Türkiye sınırları içine girdik. Yolları düz ve genişti. Üzerine hikâye yazılası yollar bizi babamın sıkça bahsettiği İstanbul'a getirdi. Bekçiler kamyonun arka kasasını açarak kuralı bozmadan bizi sürü hâlinde indirdiler. Sığınma evinde geçirdiğimiz birkaç günün ardından boş bir arazinin bulunduğu bir alana geldik. Bavullar elimizde seçim hakkı tanınmamış bir yaşam bizi bekliyordu. Sonbahara doğru havaların soğumasıyla birlikte çadırda yaşam zorlaştı. Farida'nın sıklaşan karın ağrıları annemin yüzünde bir gölge gibi kalan gülüşünü söndürdü. Yanan son mum sönmüş, karanlıkta kalmıştık. Annem Afgan bir terzinin yanında iş buldu. Kıyafetlerin kol ağzlarına ve yakalarına düğmeler dikecekmiş. Beni de berber dükkânına çıkarak verdi. Kaleme dair hayallerimi yok saydım.

Hayallerin gerçekte bir bağlantısı var mıydı tam olarak bilmiyordum. Bildiğim annem iğne, ben makas bir terzinin mekanik iki aletinden ibarettik. Delici, kesici ve kanatıcı. Para kazanmanın verdiği rahatlıkla az da olsa bir güven kazanmış, berber dükkânına gelen müşterilerle göz göze gelme cesareti edinmiştim. İnsanlara bir dağı seyrediyormuş gibi alçaktan bakmıyordum artık. Tek odalı bir ev kiraladık, giriş kat. Pencerelelerinde paslı demirler vardı. Annem alıcı gözüyle dokunarak, üzerinde çamaşır kurutamayız, dedi. Bütün derdimiz buymuş gibi yüzünü buruşturdu. İkimiz de biliyorduk, bir bavul ancak bir bavulun sığdırabileceği kadarını alırdı. Yerleşik hayata geçtiğimiz sırada babamın eksikliğini hissetmeye başladım. Annem bu konuda hiçbir yorum yapmıyor, ara sıra pencereden dışarıyı seyrederken uzaklara dalıyordu. O esnada babamla ilgili muhasebe yaptığımı düşünüyordum. Annem genel olarak bir şeyleri açığa vurmaz, onun sessizliğinde kaç kent yıkılırdı Allah bilir. Babalar güçlüdür, benim babam en güçlüdür. Arabası kocamandır. Bütün kış küçükken oyun arkadaşlarıma söylediğim bu sözlerle avundum. Geleceğine dair inancımı diri tuttum. Umut olunca bahar erken geliyormuş. Evimizin karşısında boş bir alan vardı. Baharın gelmesiyle birlikte orada bir hayat başlamış, çimenler yeşermişti. Annem çamaşırılarımızı kuruması için oraya asıyordu. Bu hareketi bizim durumumuzda olanlara örnek oldu. Sahipsiz zannettiğim arazi mültecilerin çamaşır kurutma alanı oldu. Birkaç bavula sığacak kadar çamaşır rüzgârda rengârenk uçurtma şölenine dönüşüyordu. Ailecek bir kış daha yaşamak istemiyorduk. Parmaklarım makası kavradığı kadar kaleminden uzaklaşıyordu. Bu sıralar hayatıma bitmek bilmeyen mesafeler girmişti. Haftada bir babama iyi olduğumuza dair mektup yazıyor, bir köşede biriktiriyordum. Annem yaptığının bir masal olduğunu, giderek çocukluğuma geri döndüğümü sert bir dille söyledi. Mektupları evimize nasıl gönderebileceğimin yollarını aradım. Ustam bu konuda bana yardımcı oldu. Yazdıklarımı büyükçe bir zarfa koyarak adresimize gönderdim. Uzun aradan sonran postacı bir mektup getirdi. Sol üst köşede alıcıdan yazıyordu. Anneme göstermedim. Heyecandan yerimde durmıyordum. Uygun zaman kollayarak zarfı açtım. Mektup kâğıdı masamda bırakmak zorunda kaldığım defterime aitti. Yazılar babamınkinin aksine ölçülü ve düzgündü. “Büyük davaların adamı Hâkim’e” yazıyordu. Devamını okudum, evimiz yeni sahiplerini bulmuştu.